

חורבן הבית השני

למנכ"ל משרד האוצר אברהם אגמון דיעות משונות על הנדרש ממנו בתוקף תפקידו. מקובל לחשוב כי מנכ"ל האוצר מופקד על שמירת ניכסי האומה והאדרתם, אך השאלה היא אם גם אגמון רואה זאת כך.

קשריו עם משקיעים זרים הפכו כבר לשמיר, המתנות שהוא מחלק להם ביד רחבה, מרכזת המדינה, דמות למדי לי-

מנכ"ל אגמון הנדיב הידוע

שנתנות אסיס שפעניק ריצ'ארד בארטון ללוי טיילור.

כך, למשל, תיאור זה הוא שנתן כתגאים של מתנה ממש את שטח מחנה אלובי בירושלים למשקיעים גרמניים (קבוצת פרנספורט). שהקימו גם את החברה ליש דאל, אל, וספי שהיא קרויה כיום, החברה הבינלאומית לפיתוח. אגמון היה גם אחד המועמדים לניהול החברה כאשר ירושן פון האוצר, התחנך בו להפקיד זה היה אותו משקיע שקיבל ממנו את חזונה אלובי לצורכי בניה.

באמצע שנת 1970 הגה אגמון רעיון מבריק. עטם, לפני שפרש עשרים שנה, ניתן היה לחלק את אחזות מינהל-מקרקעי המדינה למקורבים, בתנאי חניגם, ומאות מקורבים לצלחת כאלה הפכו לעשירים, בזכות דוגמים אחרים של פרקע.

אך זוגים אלה חלפו, והיום יש שבקר מדינת, העיתונות, ופוחדים משערוריות, כדי לקבל כיום פרקעות חניגם צריך להמ ציא פטנט, והפטנט החדש הוא מה שקרוי

בלע"ז, "סקנד הום אין ישראל" או בעבר רית: "בית שני בישראל". עיקר התכנית: עיקר לקבוצתו של יהודים מה"ל שיבנו כאן את ביתם השני. למה השני? כי ה ראשון יישאר בגולה, אבל אם יהיה להם בית שני בארץ, יש גם סיכוי — שיעלו פעם לארץ.

התירוף עבד יפה, ואברהם אגמון הוצב בראש הוועדה המקציבה פרקעות לבית השני. אך איש לא טרח לשאול, למשל, כיצד למנוע את בונה הבית השני ממכירתו אחרי גמר הבניה, או כיצד למנוע את מכירת הפרקע לאחר קבלתה. אגמון ניגש בהתלהבות לתגשמת הרעיון, בהתאם לכלל: לא חשוב איך, העיקר הרבה.

הקבוצה המאושרת הגדולה ביותר היתה קבוצת ישראל קנדה. כמה יהודים מקנדה, בראשותם של סם טייטלבוים, אפרים דאיי מאן, ריצ'רד שיף ומרטון גרוס, באו בשמה של הסתדרות ציוני-קנדה, והציעו כי יבנו בישראל בית שני לכל יהודי קנדה. בחודש אפריל 1971 קיבלה הקבוצה 850 דוגם בין שכונת מחנה דורה שבנתניה לבין העיר עצמה. מזה — 450 דוגם ל בניית מלונות וטיילת — כולל שפת הים, והשאר לבניית דירות.

מדוע לא התחילו בעשרה דוגם, מדוע לא המתינו לראות אם יש בכלל מהעמדים? ובכן, בישראל עושים הכל הרבה, ובבית אחת, ואגמון ראה לנגד עיניו את גלות מונטריאל כולה נותרת אל תוכנית הבית השני שלו.

המציאות, כמובן, היתה שונה. יהודי קנדה לא נלהבו כלל לבנות להם בית, לא שני גם לא ראשון בנתניה. היזמים נותרו עומדים עם 850 דוגם, ללא כסף הדרוש למימוש הבניה.

לפני ימים אחדים הגיע לסיומו שלב א': איש העסקים היהודי ממנטריאל, אל לאסטר, קנה את תוכנית הבית השני ב-4 מיליון דולר: מזה 2 מיליון דולר במקום, תמורת קבלת 450 דוגם לבניה מיידית של דירות, ועוד 2 מיליון דולר שהוא אמור לשלם כשיקבל את שאר 400 הדוגם.

לאסטר הוא בעל חברות בניה גדולות בקנדה, שהעיקרית בה היא גריין קונסראקשן בילדינג. הוא עומד לבנות על השטח דירות הגילות, אם ימכרו 3 מתוך כל 10 דירות שיבנה, הלושבים זרים, יקבל מעמד של משעל מאושר. זה זה מעמד של משעל מאושר? זהו מצמד המקנה פטור ממס הכנסה ל-5 שנים, ועוד החיה להרבה שנים של תשלומי מיסים אחרים.

ובכן, במקום הבית השני שנחרב סופית ייבנו בנייני-דירות הגילים. הפרקע נמכרה במחיר המצויק של 8.4 מיליון לירות ל-450 דוגם, או סך 18.6 אלף לירות לדוגם אחד (!). כאשר למעשה, מחירו המיסחרי של כל דוגם כזה גדול פי 10 עד 20 מסכום זה, בהתאם לחחייה בבניה שיערכו עם הבונים במקום.

מות נשיקה

לפני שבועיים, כאשר נודע כי שר האוצר פינחס סמיר הסכים לפטור את היהלומנים מהגשת הצהרות מס-הכנסה, תמורת נכונותם לתרום 50 מיליון ל"י רות למלווה-מרצון, רעשה הארץ. אפי לו סיעת הליכוד בכנסת הדורה להגיש הצעה לסדר-היום, לדיון בהסכם המזור, שכן, היהלומנים, שמחזור ייצואם ה שנתי עובר את ה-1.5 מיליארד לירות,

יהורמן שניצר היהורמן המשלם

אינם מוכרים דווקא כמקופחים ביותר בין ענפי-המשק. אם ליהלומנים נותנים פטור מהגשת הצהרות-מס, מדוע יופלו לרעה ענפי-משק אחרים?

מה שקרה עקב כך הוא שכמה יה לומנים גדולים, ובראשם משה שניצר, הידועים כתומכי הליכוד, כל העת, קמו והבהירו דברים לפני סיעת הליכוד. ה תוצאה המיידית: ההצעה לסדר היום מתה מות-נישקה.

ככלות הכל, במקום בו העקרונות וה כסף מתנשמים, ברור מאליו מי מהם ינצח.

מחירן היה 23 אגורות המניה. הצרה היתה כי בעלי המניות, מחתיקי ארץ-ישראל, היו מפזרים בכל העולם. במשך ארבע שנים ריכזו בידו חבילות מניות.

את הצעד המכריע עשה כאשר השתלט על גוף הקרוי חברה ארץ-ישראלית לחכ"י רות, שהחזיקה ב-66% ממניות-היסוד ב ירדן, ולכן בידיה, למעשה, יותר מ-26% מכוח-ההצבעה.

מניות חברת-המכירות היו חלקן (20%) בידי בנק דיסקונט, היתר בידי מיטשפחות ראשי הציונות, כמו מייסד מיפעלי ים המלח ג'בוומייבסקי או מזכירו של וייצמן, סאקר, אחרי ריכוז-מניות זה, שעלה יפה, התקשר סופר עם ברנט, ויחד קנו את מניות הממשלה בירדן — 237 אלף מניות בנות לירה אחת, ושילמו לירה למניה. כעת התחיקו כבר השניים ביותר ממחצית מניות החברה, וניגשו לתוכנית.

בהתאם להצעה שהגישו ליושב-ראש ה רשות לניירות-ערך, מרדכי נגבי, נפיקו סופר וברנט 1.3 מיליון מניות בנות לירה אחת, ובצמד להן 1.3 מיליון איגרות-חוב בנות לירה נושאות ריבית של 10% לא צורך, והניתנות להמרה למניות לאחר עשר שנים. כן יוכל כל הקונה חבילה זו לשלם גם 20 אגורות תמורת זכות לקנות בעתיד מניה של החברה, במחיר שייקבע עכשיו. שיטה זו, הקרויה כתב-אופציה, מקובלת מאוד באר"ב. סופר וברנט יהיו גם החתמים של ההנפקה. היינו, הם מת חייבים לקנות את כל המניות ואגרות- החוב שאחרים לא יקנו.

מה יעשו בכספים שגייסו? ראשית, ירדן תקבל גם 370 אלף לירות מן הממ שלה, תמורת מניות לפידות. בכספים אלה, נוסף לכספי האמיסיה החדשה, תקנה ה חברה את חברת דומיניון, את הוצאת הספרים קדם, וכן מקרקעין השייכים אף הם לדוד סופר. החברה גם תיכנס ל שיסייג האפליטק והכימיה, ולשם כך תיעזר בנסיגו של ברנט.

כל הפעולות הללו של סופר-ברנט נעשות בתיאום ובחמיכה חזקה של בנק דיסקונט. נראה כי גם בעתיד צפוי שיתוף פעולה חזק בין הפת שחור לתחית, לבין דיסקונט.

במדינה

(המשך מעמוד 21)

מקלמן! רוב האנשים שפוגשים בחיים מדברים הרבה על עצמם — אבל לא הוא! מקלמן לא תשמעי כימעט את המילה אני, אף פעם לא ידבר על עצמו. הוא אומר כשהוא רוצה להגיד, "אני אוהב", הוא אומר רק "אוהב", או "אנחנו אוהבים", אבל אף פעם לא "אני".

אני גם מעריכה אותו על הדוגמא ה אישית שהוא נותן לפקודים שלו, סיפרה רינה בעגועים. "אחרי הפסקת-האש קפצו כל החברה הביתה ל-24 שעות, לראות את האשה והילדים, אבל אני — אני ידעתי שקלמן יבוא הביתה אחרון, עד שאחרון החברה שלו ייסע הביתה — הוא לא יבוא!"

הצבא — לפני הכל, רינה מגן היתה איתנו כאשר נעצרנו באפריקה, לחלק ציוד לחיילים באגודה של אריק שרון ובפאדי. משם, פנו משאיותינו לעבר ה גיבעה עליה התבצרה חטיבה אחרת. כאשר החלו המשאיות מפלסות דרכן בכבדות בנתיב תחולי שנכבש בגיבעה, הבחנו ב מסוק שהמריא מעליה.

רינה הביטה אחרי המסוק בעיניים כלות ואמרה, "אולי קלמן בתוכו..."

"הוא היה קלמן בתוך ההליקופטר!" בישר

רינה מגן במלחמה. הצבא — לפני הכל

לנו מפקדה-חטיבה, בהגיענו. "קיראו לו לחזור מידי!" הורה.

קצין-הקשר ניגש אל המכשיר, כדי להור רות למסוק לחזור על עיקבותיו, אך כעבור דקות אחדות נה בראשו בשלילה, "גברת מגן, אמר, "בעלך פוקד עליך להגיע אליו במכונית".

"כזה הוא קלמן", חייכה רינה. הצבא אצלו תמיד האשון. הצבא — לפני הכל! באותו ערב הגננו בקרן-המילחמה של קלמן מגן את יום-הולדתו ה-45. שעמד לחול, למעשה, רק שבוע לאחר-מכן. ניי צלנו הודמגות זו, כי ידענו שיתכן כי לא נוכל להיות יחד בתאריך המדוייק.

אכלנו ושתינו לחינו של קלמן, לחיי צה"ל, לחיי שיחות-השלום. כל הנוכחים — ביניהם צייץ חיים גורי, הרימו כוסיות ויסקי. קלמן היה היחיד שהרים כוס של מרק חם.

"שכחו לשלוח לי לבן", התלוצץ. הם יודעים שאני אוהב לבן יותר ממרק. סיגרים וסיגריות סבבו את השולחן — קלמן סירב לקחת. "אף פעם לא עישנתי", התנצל.

תוך סעודת-הערב ההוגנית סיפר לנו קלמן על השיחות שהתנהלו באותו יום בקילומטר ה-101, ועל המשתתפים בהן, וכאשר הועלתה השאלה: "מתי תהיה המילחמה הבאה?" הביע כל אחד מהנור כחיים את דיעותיו בנידון. רק קלמן — החייל-בדם, שהזה כבר מבשרו חמש מ מילחמות ישראל — ישב ושתק. הוא לא הרבה בדיבורים, אך הכל ידעו: מעשיו מדברים בעדו.

עם האלוף שלמה (צייץ) להט.

הבורסה תחיית המתים

במשך שנים רבות היתה חברת הירדן לחקירות בבחינת ברזמיגן. החברה נוסדה לפני שנים רבות, היא חברה בעלת זכויות מלאות בבורסה לניירות-ערך בתל-אביב. הונה המונפק היה בתחילה 1.3 מיליון לירות, לאחר הפסדים של 840 אלף לירות, קטן ל-446 אלף לירות הון וקרנות. כל חכוש של החברה הוא מניות של חברות לפידות-נפטא, וכן צורך מניות בחברת דלק (100 אלף לירות נקוב). כיוון שעשירי לפידות-נפטא היו נזוכים מהמחיר בו הוצאו, ארי למעשה היו מניות הירדן ל חקירות חיות-המחצה בלבד.

אלט, בימים אלה אישרה רשות ניירות- חערן ל תוכניתם של בעלי-המניות ה חדשים של החברה, להחייאתה. מסתבר כי המשקיע האמריקני לו ברנט, ואיש העסקים הירושלמי דוד סופר, העליתו להפוך את הירדן לחברה גדולה, כדוגמת חברות-ההשקעה של הבנקים.

לו ברנט הוא מהנדס לכימיה שעשה את סטרו בחברות לפלסטיקה, חמחיק פכשני ב-1.5% ממניות חברת חנפט סטנדרד

אולי אף אוהיו, והוא בעלי-המניות הפרטי הגדול ביותר בחברת-ענק זו. ברנט הקים בעבר מיפעל למכילי-פולטקס בירושלים, שנמכר לכור, והוא גם יועץ למפעלים ה פטרוכימיים וכן פעיל בוועדות מיקצועיות של השקעות ורות בישראל.

דוד סופר הוא בנו של פרופסור ל מדעים ושמיים בירושלים, שהחל לעסוק לפני כעשר שנים בביוטחום. הוא עשה חייל בסוכנויות-ביטוח, ובמקביל החל רוכש מקרקעין (קומת מישרדים שקנה לפני שנתיים במרכז העיר ב-100 אלף לירות, מעורכת היום בארבעה מיליון ל"י רות) וכן בעיסוקי-אוויר (הוא השקיע ב" חברת אוירום, שביה וזיכיון לריסוסי עננים). לפני כשנה קנה את חברת הביטוח דומיניון, שתיקף הביטוחים שלה מגיע לכדי 1.5 מיליון לירות.

סופר תגה את הרעיון להעביר את עסקיו, הכוללים גם את הוצאת-הספרים קדם, לציטרת חברת-אניות, כדי להעלותם על כסיס ריווחי יותר, ולהסוך במיסים. הוא החל קונה בשקט את מניות הירדן, כאשר